

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΥΓΕΙΑΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΑΛΛΗΛΕΓΓΥΗΣ
ΕΘΝΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΑΛΛΗΛΕΓΓΥΗΣ

ΕΚΘΕΣΗ ΕΡΓΑΣΙΑΣ
ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΥΓΕΙΑΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΑΛΛΗΛΕΓΓΥΗΣ

ΘΕΜΑ:

ΑΝΤΑΠΟΚΡΙΣΙΜΟΤΗΤΑ ΣΤΑ ΑΙΤΗΜΑΤΑ
ΠΡΟΣΤΑΤΕΥΜΕΝΗΣ ΦΙΛΟΞΕΝΙΑΣ ΠΑΙΔΙΩΝ ΣΕ ΚΙΝΔΥΝΟ

ΚΑΘΙΕΡΩΣΗ ΕΝΙΑΙΟΥ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ
ΑΝΑΦΟΡΑΣ, ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΚΑΙ ΠΑΡΑΚΟΛΟΥΘΗΣΗΣ

ΑΘΗΝΑ

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

1. Εισαγωγή	3
2. Στοιχεία από τη καταγραφή της παρούσας κατάστασης	5
3. Στοιχεία καταγραφής από τα Νοσοκομεία Αττικής	5
4. Στοιχεία καταγραφής από τις Μονάδες Κοινωνικής Φροντίδας, Περίθαλψης και Αποκατάστασης Παιδιών	7
5. Στοιχεία για το Πρόγραμμα Αναδόχων Οικογενειών	14
6. Στοιχεία από την ΜΚΟ «Χαμόγελο του Παιδιού»	14
7. Πιλοτικό Πρόγραμμα: Σχεδιασμός και εφαρμογή ενιαίου Συστήματος Αναφοράς, Διαχείρισης και Παρακολούθησης Αιτημάτων για Προστατευμένη Φιλοξενία Ανηλίκων	15
7.1 Σκοπός	15
7.2 Στόχοι	15
7.3 Σχηματική απεικόνιση του Συστήματος	16
7.4 Στάδια σχεδιασμού Ενιαίου Συστήματος Αναφοράς και ενέργειες για την προώθηση των συνεργασιών για την εφαρμογή του πιλοτικού προγράμματος....	17
7.5 Συμπεράσματα	18
8. Συνάντηση Συνεργασίας 6ης Οκτωβρίου 2010	23

1. Εισαγωγή

Το Εθνικό Κέντρο Κοινωνικής Αλληλεγγύης (Ε.Κ.Κ.Α.) στο πλαίσιο των αρμοδιοτήτων του έγινε αποδέκτης του προβλήματος που τα τελευταία δέκα χρόνια παρουσιάζει συνεχή όξυνση και συνδέεται με τη μακροχρόνια περίθαλψη παιδιών σε Νοσοκομειακές Μονάδες, ή μακροχρόνια φιλοξενία σε Μονάδες Κοινωνικής Φροντίδας για Παιδιά, με αρνητικές επιπτώσεις για την ανάπτυξη και εξέλιξη των παιδιών, όπως και δυσλειτουργία και σπατάλη πόρων των Μονάδων Υγείας και Πρόνοιας. Συγκεκριμένα:

α) Στις Νοσοκομειακές Μονάδες (Μαιευτήρια, Παιδιατρικά και Γενικά Νοσοκομεία) παραμένουν, για μεγάλο χρονικό διάστημα, παιδιά που έχουν κυρίως εγκαταλειφθεί από τους γονείς τους μετά την γέννηση, ή τη νοσηλεία, ή παιδιά σε κίνδυνο που εισήχθησαν στο Νοσοκομείο με εισαγγελική εντολή. Μετά τον έλεγχο και την αποκατάσταση των προβλημάτων υγείας τους, τα παιδιά αυτά παραμένουν στο Νοσοκομείο, λόγω αδυναμίας των υφιστάμενων προγραμμάτων παιδικής προστασίας και των Μονάδων Κοινωνικής Φροντίδας για Παιδιά να παρέχουν άμεση κατάλληλη προστατευμένη φιλοξενία και κοινωνική φροντίδα.

β) Στις Μονάδες Κοινωνικής Φροντίδας για Παιδιά παραμένουν για μακροχρόνια φιλοξενία παιδιά, με αρνητικές επιπτώσεις για αυτά και ταυτόχρονα δεσμεύοντας θέσεις για εισαγωγή νέων παιδιών, λόγω: (i) της έλλειψης επαρκών ειδικών Κέντρων Αποκατάστασης Παιδιών και μειωμένης δυναμικότητας αυτών που υφίστανται για να παραπεμφθούν σε αυτά τα φιλοξενούμενα παιδιά με προβλήματα ανάπτυξης ή αναπηρίες, (ii) της περιορισμένης ανάπτυξης (θεσμικά, αριθμητικά, γεωγραφικά, μεθοδολογικά και ποιοτικά) των εναλλακτικών μορφών παιδικής προστασίας και κοινωνικής φροντίδας, για να αξιοποιηθούν για τα φιλοξενούμενα παιδιά και, κυρίως, η αξιοποίηση όλων των τύπων αναδοχής, προγραμμάτων οικογενειακού τύπου και της υιοθεσίας, (iii) της περιορισμένης δυναμικότητας και αριθμητικής επάρκειας των Μονάδων Κοινωνικής Φροντίδας Ενηλίκων με Χρόνιες Παθήσεις, ώστε να παραπεμφθούν τα φιλοξενούμενα παιδιά που ενηλικιώνονται, και (iv) των περιορισμένων πόρων (ανθρώπινων και οικονομικών) που απαιτούνται για την πλήρη ανάπτυξη της δυναμικότητας (θέσεων και δράσεων) των υφισταμένων Μονάδων Κοινωνικής Φροντίδας Παιδιών.

Το Ε.Κ.Κ.Α. προσκλήθηκε την Άνοιξη του 2010 από την Γενική Γραμματεία Πρόνοιας του Υπουργείου Υγείας και Κοινωνικής Αλληλεγγύης να παρέχει υπηρεσίες συνεργασίας με τους εμπλεκόμενους φορείς στο ζήτημα και το συντονισμό δράσεων στήριξης που θα ζητηθούν στο πλαίσιο της συνεργασίας αυτής. Η πρωτοβουλία αυτή συνέπεσε με τις πρωτοβουλίες ορισμένων Μονάδων Κοινωνικής Φροντίδας της Αττικής και της Θεσσαλονίκης, προκειμένου να αντιμετωπίσουν άμεσα την προσωρινή εκρηκτική αύξηση του προβλήματος και προέβησαν, μετά από κοινή

συνεργασία, σε άμεσες ενέργειες που εκτόνωσαν προσωρινά την κατάσταση, μείωσαν σημαντικά τον αριθμό των παιδιών στα Νοσοκομεία και ταυτόχρονα επιδίωξαν να προωθήσουν προτάσεις για την μεσοπρόθεσμη και μακροπρόθεσμη αντιμετώπισή του. Την ίδια περίοδο απαιτήθηκε η αντιμετώπιση καταστάσεων κρίσης η οποία προέκυψε από τη διακοπή λειτουργίας εθελοντικών φορέων που φιλοξενούσαν παιδιά και επετεύχθη, με συνεργασία, η παραπομπή αυτών των παιδιών σε κατάλληλα προγράμματα κρατικών Μονάδων Κοινωνικής Φροντίδας Παιδιών και συνεργαζόμενους φορείς.

Στα πλαίσια αυτά, το Ε.Κ.Κ.Α. απήθυνε πρόσκληση συνεργασίας σε όλες τις Μονάδες Κοινωνικής Φροντίδας για Παιδιά και τους εμπλεκόμενους κρατικούς φορείς υγείας. Σκοπός αυτής της συνεργασίας και του συντονισμού ήταν η στήριξη των φορέων που εμπλέκονται για την αποτελεσματικότερη διαχείριση και αντιμετώπιση του προβλήματος. Μεταξύ των στόχων της πρωτοβουλίας αυτής ήταν: α) η ανάπτυξη συνεργατικών και συντονιστικών διαδικασιών μεταξύ των εμπλεκόμενων φορέων, β) η πιλοτική εφαρμογή συστήματος ενιαίας συστηματικής καταγραφής των αιτημάτων φιλοξενίας παιδιών και η αποτύπωση και παρακολούθηση των δυσκολιών στη διαχείριση και ικανοποίησή τους, γ) η επεξεργασία των στοιχείων της βάσης δεδομένων από τους συνεργαζόμενους φορείς για την εξαγωγή των αναγκαίων τεκμηριωμένων πληροφοριών, και δ) η κατάρτιση Έκθεσης με τα συμπεράσματα από την επεξεργασία των στοιχείων και με τις προτάσεις από την συνεργασία και την εκτίμηση των φορέων που εμπλέκονται.

Στην παρούσα έκθεση παρουσιάζονται αναλυτικά οι δραστηριότητες της πρωτοβουλίας αυτής, τα συμπεράσματα και οι εκτιμήσεις που προέκυψαν από την επεξεργασία των στοιχείων και από τη συνεργασία των εμπλεκόμενων φορέων.

2. Στοιχεία από τη καταγραφή της παρούσας κατάστασης

Τα στοιχεία αυτής της καταγραφής αναφέρονται στην αποτύπωση της κατάστασης στη συγκεκριμένη χρονική περίοδο, σε σχέση με το ζήτημα της ικανοποίησης των αιτημάτων προστατευμένης φιλοξενίας και κοινωνικής φροντίδας παιδιών χωρίς γονική μέριμνα ή σε κίνδυνο. Η ομαδοποίηση των στοιχείων πραγματοποιήθηκε σε δύο κατηγορίες: (1) τα στοιχεία που προέρχονται από τους φορείς υγείας - διατύπωσης των αιτημάτων, και (2) αυτών που προέρχονται από τους φορείς πρόνοιας – υποδοχής των αιτημάτων.

Όσον αφορά τα Νοσοκομεία, η καταγραφή στόχευε στο να προσδιοριστεί ο αριθμός των αιτημάτων φιλοξενίας παιδιών σε μακροχρόνια αναμονή, το κοινωνικό ιστορικό, αλλά και τα υγειονομικά χαρακτηριστικά και οι ανάγκες φροντίδας των παιδιών αυτών (για παράδειγμα ύπαρξη ασθένειας, αναπτυξιακού προβλήματος ή αναπηρίας), όπως και η πρόταση παραπομπής.

Για τους φορείς Πρόνοιας, επιδιώχθηκε η καταγραφή της δυναμικότητας και της ανταποκρισιμότητάς τους. Επιπλέον, καταγράφηκαν στοιχεία σχετικά με τον αριθμό των παιδιών που εξακολουθούν να παραμένουν σε Μονάδες και Προγράμματα για παιδιά, ενώ έχουν ενηλικιωθεί.

Επιπροσθέτως, συγκεντρώθηκαν και καταγράφηκαν στοιχεία από εθελοντικούς φορείς για παιδιά, που οικειοθελώς τα κοινοποιούν στο Ε.Κ.Κ.Α., σχετικά με τον αριθμό των αιτημάτων που δεν έχουν δυνατότητα να ικανοποιήσουν, όπως και την ανταποκρισιμότητά τους σε αιτήματα προστατευμένης φιλοξενίας παιδιών τη συγκεκριμένη περίοδο, ώστε να διευρυνθούν τα στοιχεία που αφορούν συνολικά τη ζήτηση αντίστοιχων υπηρεσιών.

3. Στοιχεία καταγραφής από τα Νοσοκομεία Αττικής

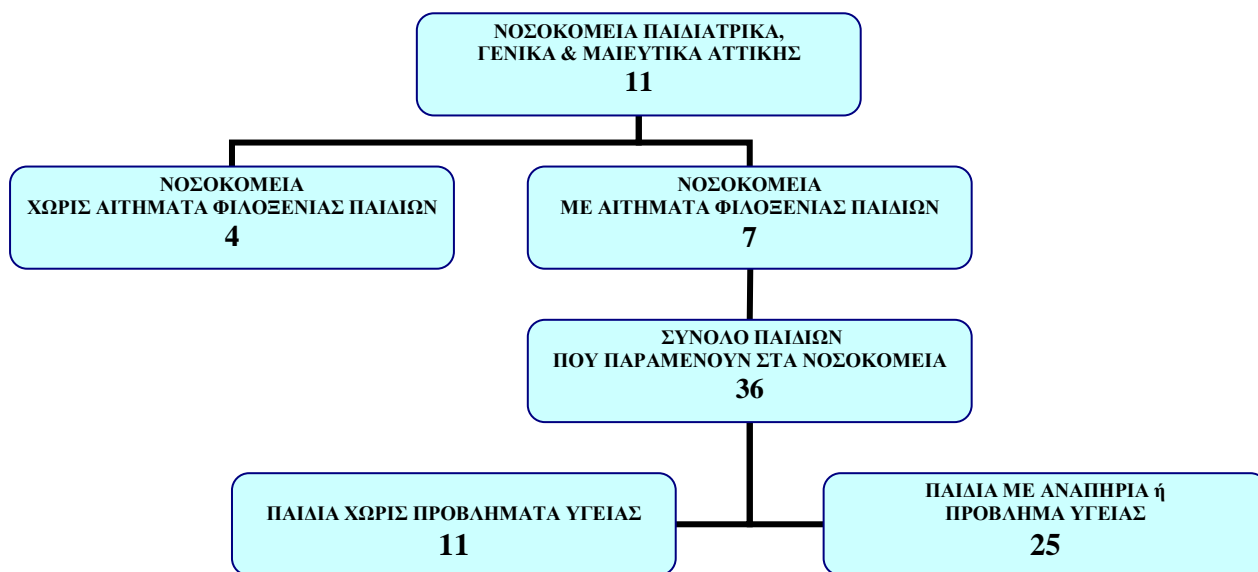
Στη δραστηριότητα καταγραφής των αιτημάτων προστατευμένης φιλοξενίας παιδιών των Μονάδων Υγείας, συνεργάστηκαν και συμμετείχαν τα παρακάτω 11 Νοσοκομεία της Αττικής:

- Γενικό Νοσοκομείο Παιδών «Αγία Σοφία»
- Γενικό Νοσοκομείο Παιδών Πεντέλης
- Γενικό Νοσοκομείο Παιδών «Παναγιώτη και Αγλαΐας Κυριακού»
- Γενικό Νοσοκομείο Αθηνών «Αλεξάνδρα»
- Γενικό Νοσοκομείο-Μαιευτήριο Αθηνών «Ελενα Βενιζέλου»
- Γενικό Νοσοκομείο Πειραιά «Τζάνειο»

- Γενικό Νοσοκομείο Νίκαιας «Άγιος Παντελεήμων»
- Γενικό Νοσοκομείο Ελευσίνας «Θριάσιο»
- Γενικό Νοσοκομείο «Ασκληπιείο» Βούλας
- Παιδοψυχιατρικό Νοσοκομείο Αττικής
- Πανεπιστημιακό Γενικό Νοσοκομείο «Αττικόν»

Τα αποτελέσματα της επεξεργασίας των πλέον πρόσφατων στοιχείων της καταγραφής, το μήνα Σεπτέμβριο 2010, εμφάνισε ότι από το σύνολο των 11 Νοσοκομείων που συμμετείχαν, τα 7 είχαν εκκρεμή αιτήματα προστατευμένης φιλοξενίας παιδιών σε Μονάδες Κοινωνικής Φροντίδας. Το σύνολο των αιτημάτων προστατευμένης φιλοξενίας παιδιών, που δεν μπορούσαν να ικανοποιηθούν άμεσα, το Σεπτέμβριο του 2010, ήταν 36 παιδιά. Από αυτά τα 36 παιδιά, το μεγαλύτερο ποσοστό (69% - 25N) είχαν κάποιο πρόβλημα υγείας ή αναπηρία, ενώ τα υπόλοιπα (31% -11N) ήταν υγιή (βλ. Σχεδιάγραμμα 1).

ΣΧΕΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 1
Αριθμός Παιδιών στα Νοσοκομεία Αττικής σε αναμονή εισαγωγής
σε Μονάδες Πρόνοιας, Σεπτέμβριος 2010

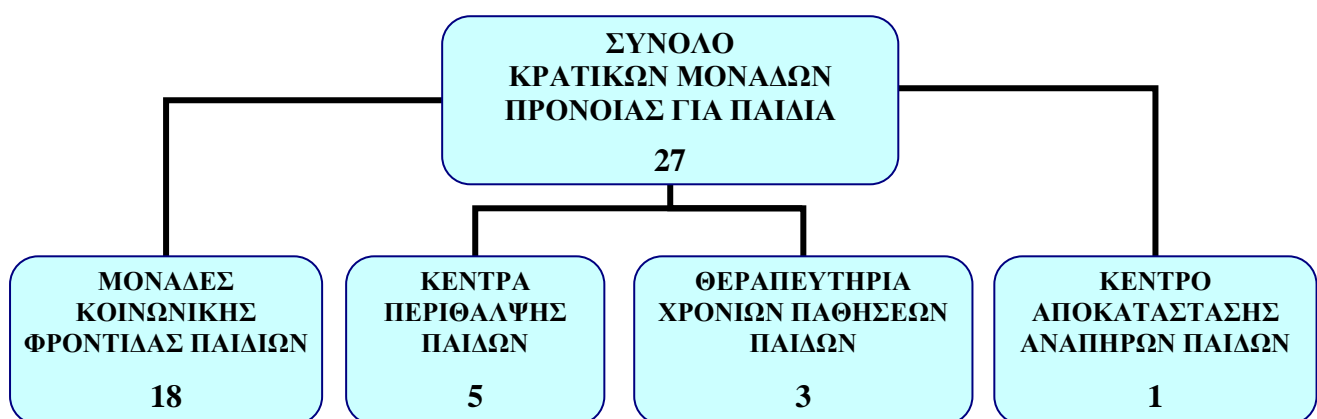
Η εμπειρία των κοινωνικών λειτουργών των Μονάδων Υγείας επιβεβαιώνει ότι το εύρημα της συγκριτικά αυξημένης αναλογίας των αιτημάτων προστατευμένης φιλοξενίας για παιδιά με προβλήματα ανάπτυξης ή αναπηρίας, έναντι των παιδιών χωρίς προβλήματα υγείας, εντοπίζεται σε όλες τις χρονικές περιόδους μέχρι σήμερα.

4. Στοιχεία καταγραφής από τις Μονάδες Κοινωνικής Φροντίδας, Περίθαλψης και Αποκατάστασης Παιδιών

Συνολικά στοιχεία καταγραφής

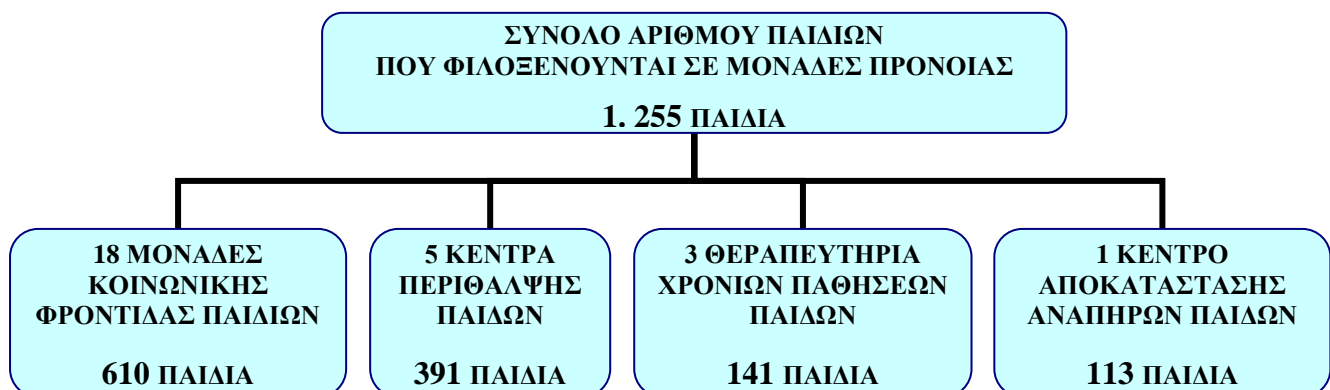
Στη διαδικασία καταγραφής στοιχείων συνεργάστηκαν και συμμετείχαν 27 Μονάδες Κοινωνικής Φροντίδας, Περίθαλψης και Αποκατάστασης Παιδιών. Από τις 27 Μονάδες Παιδιών που συμμετείχαν, οι 18 ήταν Μονάδες Κοινωνικής Φροντίδας Παιδιών (Μ.Κ.Φ.Π.), οι 5 ήταν Κέντρα Περίθαλψης Παιδιών (ΚΕ.ΠΕ.Π.), οι 3 ήταν Θεραπευτήρια Χρονίων Παθήσεων Παιδιών (Θ.Χ.Π.Π.) και η 1 ήταν Κέντρο Αποκατάστασης Αναπήρων Παίδων (Κ.Α.Α.Π.) (βλ. Σχεδιάγραμμα 2).

ΣΧΕΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 2
Οι κρατικές Μονάδες Κοινωνικής Φροντίδας και Αποκατάστασης Παιδιών

Σύμφωνα με τα στοιχεία των 27 κρατικών Μονάδων Κοινωνικής Φροντίδας, Περίθαλψης και Αποκατάστασης Παιδιών της χώρας, το Σεπτέμβριο του 2010 φιλοξενούσαν 1.255 παιδιά. Αναλυτικά, οι 18 Μονάδες Κοινωνικής Φροντίδας Παιδιών φιλοξενούσαν 610 παιδιά, τα 5 Κέντρα Περίθαλψης Παιδιών 391, τα 3 Θεραπευτήρια Χρονίων Παθήσεων Παιδιών 141 και 113 παιδιά το 1 Κέντρο Αποκατάστασης Αναπήρων Παιδιών (βλ. Σχεδιάγραμμα 3).

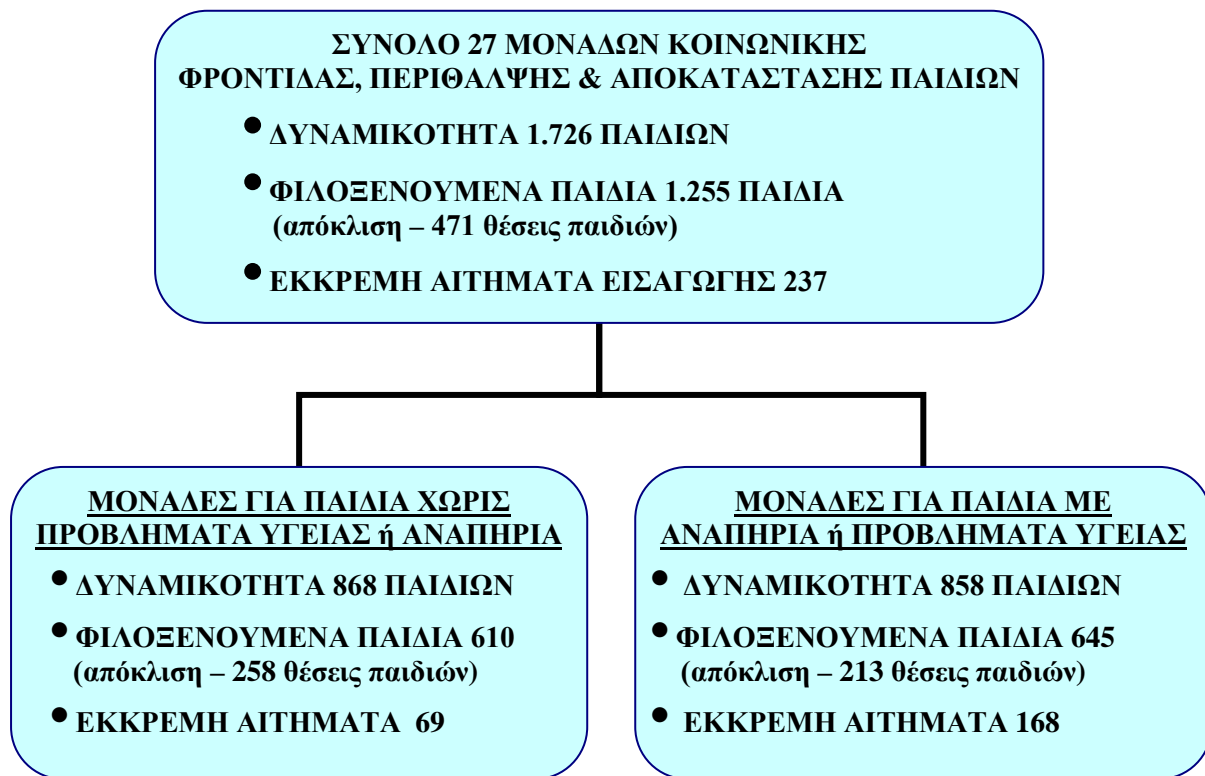
ΣΧΕΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 3
Αριθμός παιδιών που φιλοξενούνται στις κρατικές Μονάδες Πρόνοιας, Σεπτέμβριος 2010

Οι 27 αυτές κρατικές Μονάδες Κοινωνικής Φροντίδας, Περιθαλψης και Αποκατάστασης Παιδιών της χώρας, το Σεπτέμβριο του 2010, φιλοξενούσαν 1.255 παιδιά, ενώ εάν είχαν πλήρη ανάπτυξη της δυναμικότητάς τους, θα φιλοξενούσαν 1.726 παιδιά. Συνεπώς, συνολικά 471 θέσεις φιλοξενίας παιδιών είναι κενές, λόγω της αδυναμίας πόρων των Μονάδων για να τις στελεχώσουν με το κατάλληλο ανθρώπινο δυναμικό και να τις χρηματοδοτήσουν με τις αναγκαίες λειτουργικές δαπάνες. Από τα στοιχεία των Μονάδων, τα αιτήματα φιλοξενίας ήταν συνολικά για 237 παιδιά, ενώ στις θέσεις που διαθέτουν και δεν είναι σε λειτουργία, θα μπορούσαν να φιλοξενηθούν 471 επιπλέον παιδιά (βλ. Σχεδιάγραμμα 4).

ΣΧΕΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 4

Συνολική δυναμικότητα Μονάδων Πρόνοιας Παιδιών, ο αριθμός των φιλοξενούμενων παιδιών και τα εκκρεμή αιτήματα εισαγωγής

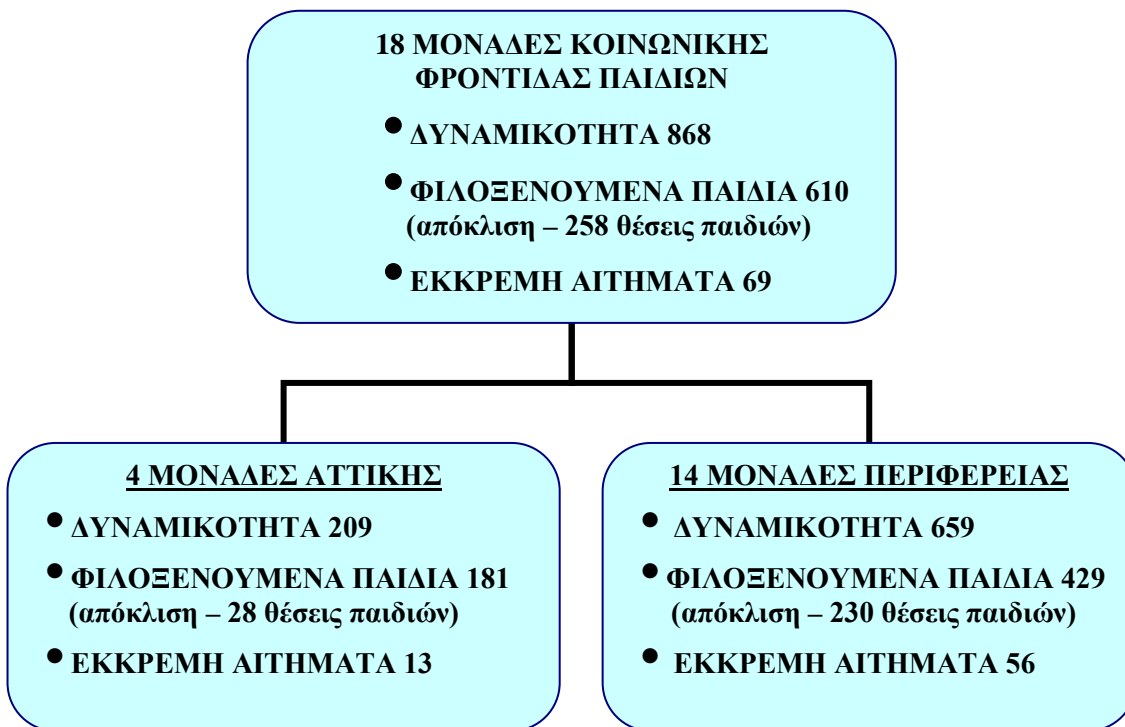
Στοιχεία καταγραφής των Μονάδων Κοινωνικής Φροντίδας Παιδιών

Οι Μονάδες Κοινωνικής Φροντίδας Παιδιών, στην πλήρη ανάπτυξη της δυναμικότητάς τους, έχουν τη δυνατότητα φιλοξενίας συνολικά 868 παιδιών, κυρίως χωρίς προβλήματα υγείας ή αναπηρία (δηλαδή, που η φροντίδα τους δεν απαιτεί ειδικές υπηρεσίες περίθαλψης ή εγκαταστάσεις, εξοπλισμό, στελέχωση και τεχνογνωσία φυσικής ή/και εκπαιδευτικής αποκατάστασης). Οι ανεπτυγμένες θέσεις φιλοξενίας από αυτές τις Μονάδες, το Σεπτέμβριο του 2010, ήταν για 610 παιδιά που φιλοξενούσαν, δηλαδή λειτουργούν 258 λιγότερες θέσεις παιδιών από τη δυναμικότητά τους, λόγω έλλειψης των

αναγκαίων οικονομικών και ανθρώπινων πόρων (βλ. Σχεδιάγραμμα 4). Από αυτές τις 18 Μονάδες, οι 4 εδρεύουν στην Αττική, με συνολική δυναμικότητα 209 (24%) θέσεων και οι υπόλοιπες 14 στην Περιφέρεια, με δυναμικότητα 659 (76%) θέσεων φιλοξενίας παιδιών. Οι Μονάδες στην Αττική φιλοξενούν συνολικά 181 (30%) παιδιά, αντίστοιχα και της Περιφέρειας 429 (70%) παιδιά. Ένα ποιοτικό στοιχείο της καταγραφής είναι ότι θέσεις φιλοξενίας για βρέφη και νήπια υφίστανται μόνο στις δύο από τις Μονάδες στην Αττική. Από τα 69 αιτήματα εισαγωγής που καταγράφηκαν σε εκκρεμότητα, το Σεπτέμβριο του 2010, τα 56 (81%) ήταν για τις Μονάδες της Περιφέρειας και τα 13 (19%) για τις Μονάδες της Αττικής (βλ. Σχεδιάγραμμα 5).

ΣΧΕΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 5

Συνολική δυναμικότητα Μονάδων Κοινωνικής Φροντίδας Παιδιών, ο αριθμός των φιλοξενούμενων παιδιών και τα εκκρεμή αιτήματα εισαγωγής, στην Αττική & στην Περιφέρεια

Από τα στοιχεία αυτά φαίνεται η απόκλιση μεταξύ της προβλεπόμενης οργανικής δυναμικότητας και της ενεργούς λειτουργικής διαθεσιμότητας των θέσεων φιλοξενίας για παιδιά, λόγω έλλειψης των απαιτούμενων ανθρώπινων και οικονομικών πόρων. Οι Μονάδες καταγράφουν λειτουργική υπερπληρότητα και ταυτόχρονα λίστες αναμονής με εκκρεμή αιτήματα φιλοξενίας.

Οι 18 Μονάδες Κοινωνικής Φροντίδας Παιδιών (Μ.Κ.Φ.Π.) που συμμετείχαν για την καταγραφή των στοιχείων ήταν οι παρακάτω:

- Παιδόπολη «Αγία Βαρβάρα»

- Παιδόπολη «Άγιος Ανδρέας»
- Μονάδα Κοινωνικής Φροντίδας Παιδιών «Αναρρωτήριο Πεντέλης»
- Κέντρο Βρεφών «Η Μητέρα»
- Κέντρο Παιδικής Μέριμνας Θηλέων Ρόδου
- Κέντρο Παιδικής Μέριμνας Αρρένων Φλώρινας
- Παιδόπολη Φλώρινας «Αγία Όλγα»
- Κέντρο Παιδικής Μέριμνας Αρρένων Δράμας
- Παιδόπολη Καβάλας «Άγιος Γεώργιος»
- Κέντρο Παιδικής Μέριμνας Αρρένων Λαμίας
- «Σκαγιπούλειο» Κέντρο Παιδικής Μέριμνας Αρρένων Πατρών
- Κέντρο Παιδικής Μέριμνας Αρρένων Φιλιατών
- Κέντρο Παιδικής Μέριμνας Θηλέων Ιωαννίνων
- Κέντρο Παιδικής Μέριμνας Αρρένων Κόνιτσας
- Κέντρο Παιδικής Μέριμνας Αρρένων Πωγωνιανής
- Κέντρο Παιδικής Μέριμνας Θηλέων Ηρακλείου
- Κέντρο Παιδικής Μέριμνας Θηλέων Πατρών
- Παιδόπολη Νεάπολης Κρήτης

Ένα επιπλέον ποιοτικό στοιχείο που καταγράφηκε είναι η γεωγραφική και πληθυσμιακή άνιση κατανομή των Μονάδων αυτών και η μη κάλυψη όλων των Διοικητικών Περιφερειών.

Στοιχεία καταγραφής των Μονάδων Περίθαλψης και Αποκατάστασης Παιδιών

Αντίστοιχη κατάσταση με αυτή στις Μονάδες Κοινωνικής Φροντίδας Παιδιών καταγράφηκε και στις Μονάδες Περίθαλψης και Αποκατάστασης Παιδιών με Αναπηρία ή Χρόνιες Παθήσεις, όπου ενώ διαθέτουν δυναμικότητα 858 θέσεων φιλοξενίας, τα παιδιά που φιλοξενούσαν ήταν 645, δηλαδή λειτουργούν 213 (25%) λιγότερες θέσεις παιδιών από τη δυναμικότητά τους, λόγω έλλειψης των αναγκαίων οικονομικών και ανθρώπινων πόρων (βλ. Σχεδιάγραμμα 4). Αναλυτικά:

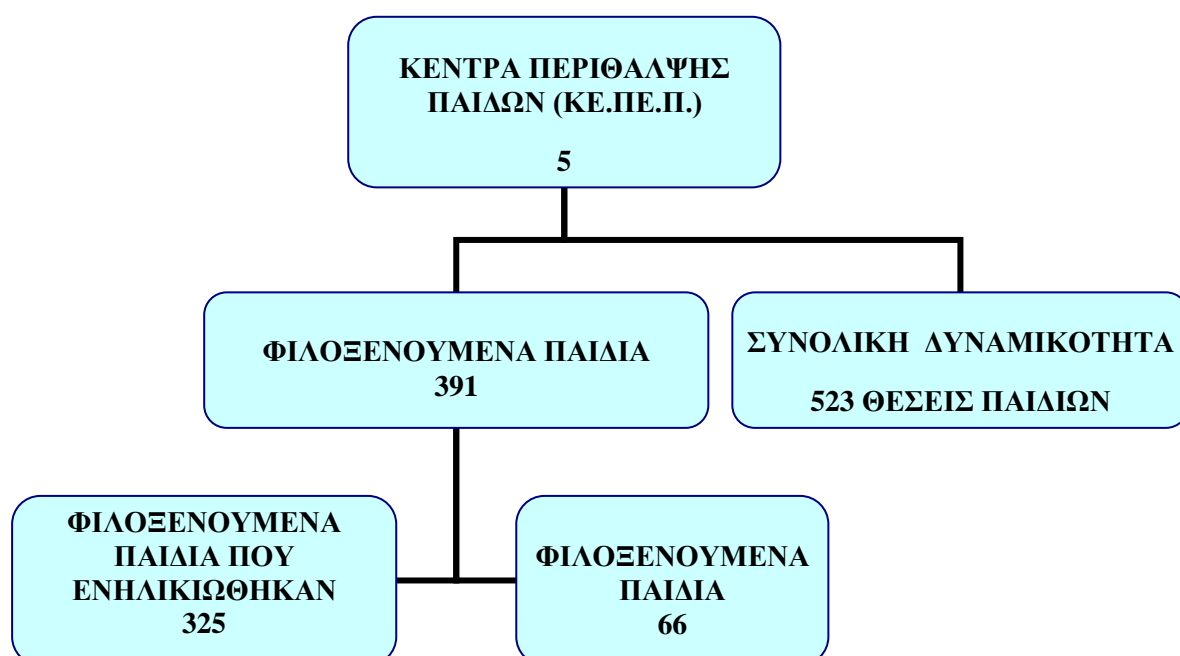
(α) Τα 5 Κέντρα Περίθαλψης Παίδων (ΚΕ.ΠΕ.Π.) που συμμετείχαν στην καταγραφή των στοιχείων ήταν τα παρακάτω:

- ΚΕ.ΠΕ.Π. Σιδηροκάστρου
- ΚΕ.ΠΕ.Π. Λεχαινών
- ΚΕ.ΠΕ.Π. Καρδίτσας

- ΚΕ.ΠΕ.Π. Θεσσαλονίκης «Άγιος Δημήτριος»
- ΚΕ.ΠΕ.Π. Πόμπιας Ηρακλείου Κρήτης

Τα Κέντρα Περιθαλψής Παιδών (ΚΕ.ΠΕ.Π.) στην πλήρη ανάπτυξή τους έχουν την δυνατότητα φιλοξενίας συνολικά 523 παιδιών με προβλήματα υγείας ή αναπηρία. Οι ανεπτυγμένες θέσεις φιλοξενίας από αυτές τις Μονάδες, το Σεπτέμβριο του 2010, ήταν για 391 παιδιά που φιλοξενούσαν, δηλαδή λειτουργούν 132 (25%) λιγότερες θέσεις παιδιών, σε σχέση με την οργανική δυναμικότητά τους, λόγω έλλειψης των αναγκαίων ανθρώπινων και οικονομικών πόρων (βλ. Σχεδιάγραμμα 6).

ΣΧΕΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 6
Συνολική δυναμικότητα Κέντρων Περιθαλψής Παιδών και ο συνολικός αριθμός των φιλοξενούμενων παιδιών και αυτών που ενηλικιώθηκαν, Σεπτέμβριος του 2010

Η καταγραφή ανέδειξε ένα επιπλέον ποιοτικό στοιχείο σχετικά με την αδυναμία παραπομπής των παιδιών που ενηλικιώθηκαν σε κατάλληλα προγράμματα κοινωνικής φροντίδας και περίθαλψης ενηλίκων με αναπηρία και χρόνιες παθήσεις. Από το συνολικό αριθμό των 391 φιλοξενούμενων στα ΚΕ.ΠΕ.Π. μόνο τα 66 (17%) είναι ανήλικοι (βλ. Σχεδιάγραμμα 6). Συνεπώς, τα 325 παιδιά που ενηλικιώθηκαν, αποτελούν εκκρεμότητα αιτημάτων εισαγωγής σε αντίστοιχες Μονάδες και Προγράμματα Ενηλίκων. Το γεγονός αυτό προκαλεί αρνητικές συνέπειες στους φιλοξενούμενους και στην ποιοτική και εύρυθμη λειτουργία των Κέντρων αυτών. Καταγράφηκε ότι τα ΚΕ.ΠΕ.Π. υλοποιούν Πρόγραμμα Αποϊδρυματοποίησης και λειτουργούν Διαμερίσματα Ημιαυτόνομης Διαβίωσης στην κοινότητα για τα παιδιά που ενηλικιώνονται και μπορούν να ενταχθούν σε αυτό.

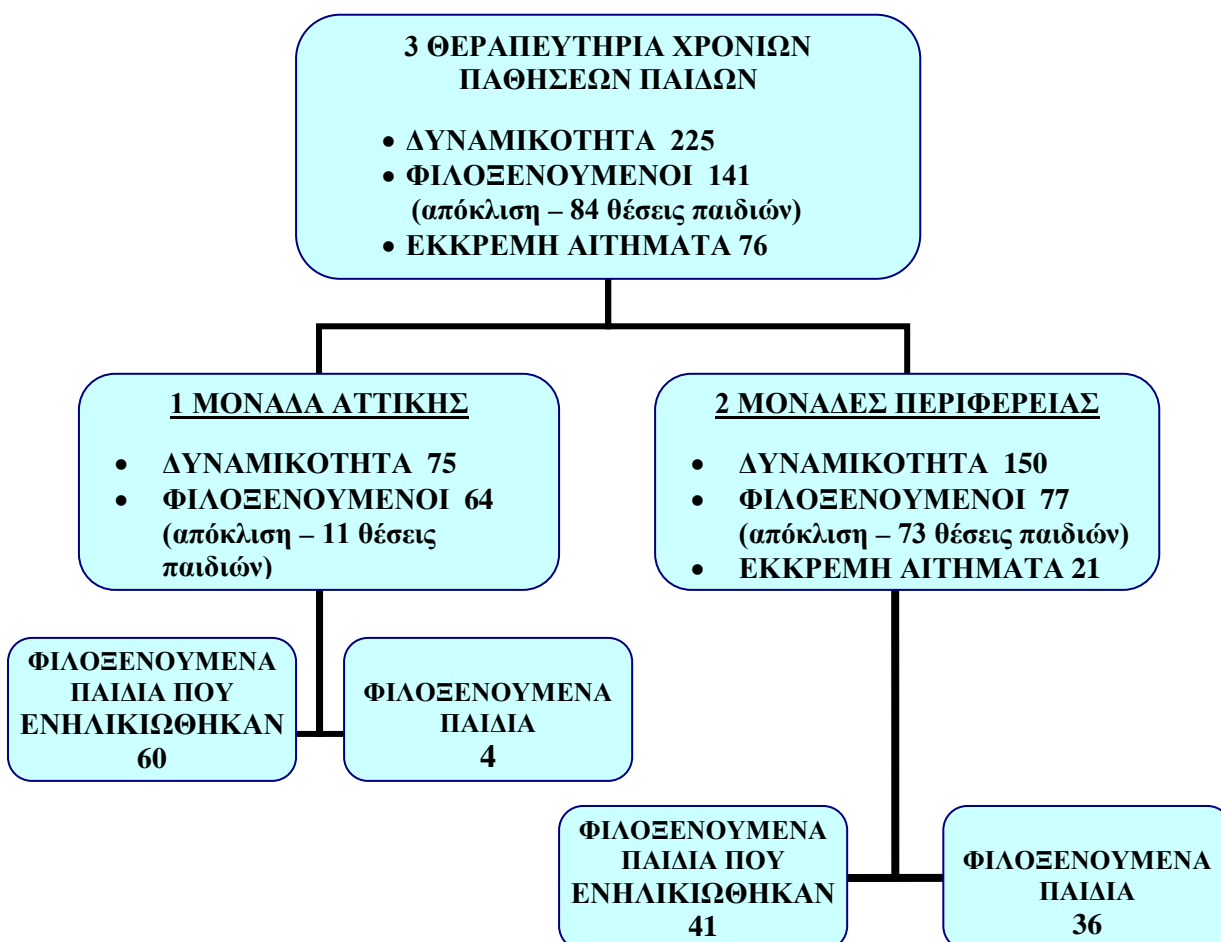
(β) Τα 3 Θεραπευτήρια Χρονίων Παθήσεων Παιδών που συμμετείχαν στην καταγραφή των στοιχείων ήταν τα παρακάτω:

- Θεραπευτήριο Χρονίων Παθήσεων Παιδών Σκαρμαγκά
- Θεραπευτήριο Χρονίων Παθήσεων Παιδών Ρόδου
- Θεραπευτήριο Χρονίων Παθήσεων Παιδών Κομοτηνής

Τα Θεραπευτήρια Χρονίων Παθήσεων Παιδών στην πλήρη τους ανάπτυξη έχουν την δυνατότητα φιλοξενίας συνολικά 225 παιδιών με χρόνιες παθήσεις. Οι ανεπτυγμένες θέσεις φιλοξενίας από αυτές τις Μονάδες, το Σεπτέμβριο του 2010, ήταν για 141 παιδιά που φιλοξενούσαν, δηλαδή λειτουργούν 84 (37%) λιγότερες θέσεις παιδιών σε σχέση με την οργανική δυναμικότητά τους, λόγω έλλειψης των αναγκαίων ανθρώπινων και οικονομικών πόρων, ενώ τα εκκρεμή αιτήματα φιλοξενίας ήταν 76 (βλ. Σχεδιάγραμμα 7).

ΣΧΕΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 7

Συνολική δυναμικότητα των Θεραπευτηρίων Χρονίων Παθήσεων Παιδών και ο συνολικός αριθμός των φιλοξενούμενων παιδιών και αυτών που ενηλικιώθηκαν, Σεπτέμβριος του 2010

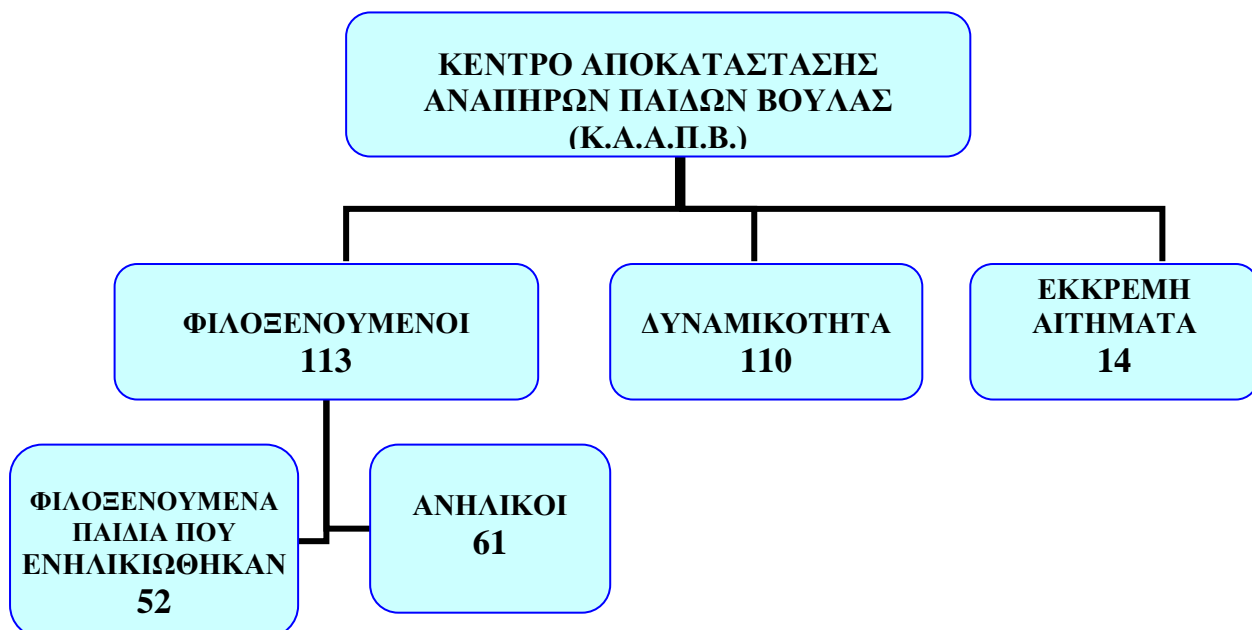

Η καταγραφή ανέδειξε ένα επιπλέον ποιοτικό στοιχείο σχετικά με την αδυναμία παραπομπής των παιδιών που ενηλικιώθηκαν στα Θεραπευτήρια Χρονίων Παθήσεων Παίδων, σε κατάλληλα προγράμματα κοινωνικής φροντίδας και περίθαλψης ενηλίκων με χρόνιες παθήσεις. Από το συνολικό αριθμό των 141 φιλοξενούμενων στα Θεραπευτήρια Χρονίων Παθήσεων Παίδων μόνο τα 40 (28%) είναι ανήλικοι (βλ. Σχεδιάγραμμα 7). Συνεπώς, τα 101 παιδιά που ενηλικιώθηκαν αποτελούν εκκρεμότητα αιτημάτων εισαγωγής σε αντίστοιχα Θεραπευτήρια Χρονίων Παθήσεων Ενηλίκων. Το γεγονός αυτό προκαλεί αρνητικές συνέπειες στους φιλοξενούμενους και στην ποιοτική και εύρυθμη λειτουργία των Θεραπευτηρίων αυτών.

(γ) Το Κέντρο Αποκατάστασης Αναπήρων Παίδων (Κ.Α.Α.Π.) που συμμετείχε στην καταγραφή των στοιχείων ήταν το Κ.Α.Α.Π. Βούλας στην Αττική, το οποίο στην πλήρη του ανάπτυξη έχει την οργανική δυνατότητα φιλοξενίας συνολικά 110 παιδιών με αναπηρίες. Οι θέσεις φιλοξενίας που είχε ανεπτυγμένες, το Σεπτέμβριο του 2010, ήταν για 113 παιδιά, δηλαδή λειτουργούσε με πλήρη κάλυψη και υπέρβαση κατά 3 περισσότερες θέσεις σε σχέση με την οργανική δυναμικότητά του, λόγω της τεράστιας πίεσης να καλύψει τις ανάγκες της ομάδας-στόχου των παιδιών που φιλοξενεί, ελλείπει αντίστοιχων Κέντρων στην Αττική και της πληρότητας των Μονάδων με παρεμφερές αντικείμενο στην Περιφέρεια. Παράλληλα, είχε 14 εκκρεμή αιτήματα φιλοξενίας (βλ. Σχεδιάγραμμα 8).

ΣΧΕΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 8

Συνολική δυναμικότητα Κέντρου Αποκατάστασης Αναπήρων Παίδων και ο συνολικός αριθμός των φιλοξενούμενων παιδιών και αυτών που ενηλικιώθηκαν, Σεπτέμβριος του 2010

Η καταγραφή ανέδειξε ένα επιπλέον ποιοτικό στοιχείο σχετικά με την αδυναμία παραπομπής των παιδιών που ενηλικιώθηκαν στο Κέντρο Αποκατάστασης Αναπήρων Παίδων, σε κατάλληλα προγράμματα κοινωνικής φροντίδας (για παράδειγμα στέγες ή διαμερίσματα αυτόνομης ή ημιαυτόνομης διαβίωσης, αναδοχή ενηλίκων, κ.ά.) και περίθαλψης ενηλίκων με αναπηρία (για παράδειγμα Θεραπευτήρια Χρονίων Παθήσεων Ενηλίκων). Από το συνολικό αριθμό των 113 φιλοξενούμενων στο Κέντρο Αποκατάστασης Αναπήρων Παίδων, μόνο τα 61 (54%) είναι ανήλικοι (βλ. Σχεδιάγραμμα 8). Συνεπώς, τα 52 παιδιά που ενηλικιώθηκαν αποτελούν εκκρεμότητα αιτημάτων εισαγωγής ή ένταξης σε αντίστοιχα κατάλληλα Προγράμματα Ενηλίκων. Το γεγονός αυτό προκαλεί αρνητικές συνέπειες στους φιλοξενούμενους και στην ποιοτική και εύρυθμη λειτουργία των Θεραπευτηρίων αυτών. Σε αυτό το σημείο επισημαίνεται ότι από την καταγραφή προέκυψαν δύο ποιοτικά στοιχεία για το Κ.Α.Α.Π. Βούλας. Το πρώτο είναι ότι αποτελεί τη μόνη κρατική Μονάδα που φιλοξενεί βρέφη και νήπια με αναπηρίες και το δεύτερο ότι υλοποιεί Πρόγραμμα Αποϊδρυματοποίησης με τη λειτουργία Διαμερισμάτων Ημιαυτόνομης Διαβίωσης στην κοινότητα, για τα παιδιά που ενηλικιώνονται και μπορούν να ενταχθούν σε αυτό.

5. Στοιχεία για το Πρόγραμμα Αναδόχων Οικογενειών

Στον πίνακα που ακολουθεί παρουσιάζονται τα στοιχεία (2009) των Μονάδων Κοινωνικής Φροντίδας Παιδιών Αττικής για το Πρόγραμμα Αναδόχων Οικογενειών που υλοποιούν για την κοινωνική φροντίδα των παιδιών που προστατεύουν.

Μονάδα Υλοποίησης Προγράμματος Αναδοχής	Σύνολο παιδιών	Σύνολο Οικογένειες	Οικογένειες	
			Αθήνα	Περιφέρεια
Αναρρωτήριο Πεντέλης	175	149	98	77
Παιδόπολη «Άγιος Ανδρέας»	143	116	59	84
Κέντρο Βρεφών «Μητέρα»	83	62	58	4
Σύνολο	401	327	215	165

6. Στοιχεία από την ΜΚΟ «Χαμόγελο του Παιδιού»

Η ΜΚΟ «Χαμόγελο του Παιδιού» διέθεσε στοιχεία των αιτημάτων προστατευμένης φιλοξενίας παιδιών σε κίνδυνο, τα οποία δεν ικανοποίησε και παρουσιάζονται στον παρακάτω πίνακα:

Σύνολο αιτημάτων που δεν ικανοποιήθηκαν	52	
Υπηρεσίες παραπομπής αυτών των αιτημάτων	Εισαγγελία Ανήλικων	1
	Διεύθυνση Πρόνοιας Νομαρχίας	11
	Νοσοκομείο	13
	Κοινωνική Υπηρεσία Δήμου	12
	Άλλη Κοινωνική Υπηρεσία	15
Δυναμικότητα θέσεων παιδιών για φιλοξενία	209	
Σύνολο παιδιών που φιλοξενούνται	265	

7. Πιλοτικό Πρόγραμμα Ε.Κ.Κ.Α.: Σχεδιασμός και εφαρμογή ενιαίου Συστήματος Αναφοράς, Διαχείρισης και Παρακολούθησης Αιτημάτων για Προστατευμένη Φιλοξενία Ανηλίκων (παιδιών σε κίνδυνο)

7.1 Σκοπός

Στο πλαίσιο του σχεδιασμού αντιμετώπισης των προβλημάτων που παρουσιάζονται στον τομέα της ικανοποίησης αιτημάτων για προστατευμένη φιλοξενία παιδιών σε κίνδυνο, προτάθηκε η εφαρμογή ενός Ενιαίου Συστήματος Αναφοράς, Διαχείρισης και Παρακολούθησης των αιτημάτων αυτών.

Για το σκοπό αυτό, σχεδιάστηκε, με τη συνεργασία των Μονάδων Κοινωνικής Φροντίδας Παιδιών και των Υγειονομικών Μονάδων που περιθάλπουν παιδιά στην Αττική και το Ε.Κ.Κ.Α., ένα πιλοτικό σύστημα κεντρικής υποδοχής (αναφοράς) των αιτημάτων για προστατευμένη φιλοξενία παιδιών σε κίνδυνο που περιελάμβανε, μετά από συνεργασία και διαβούλευση, την κατασκευή ειδικών εντύπων καταγραφής και παρακολούθησης των αιτημάτων που θα διαβιβάζονται σε προσαρμοσμένη βάση δεδομένων για την τήρηση αυτών των στοιχείων και την επεξεργασία τους. Οι συνεργαζόμενοι φορείς, σε αυτό το πιλοτικό πρόγραμμα, προβλέφθηκε να υπογράψουν ένα σχετικό Πρωτόκολλο Συνεργασίας, ώστε να αποτελέσουν ένα Δίκτυο.

Ειδικότερα, σε ό,τι αφορά στους σκοπούς του Δικτύου αυτού, συνοπτικά αναφέρονται :

- Εντοπισμός με ενιαίο και συστηματικό τρόπο των αναγκών και των προβλημάτων του Δικτύου σχετικά με την κάλυψη αιτημάτων άμεσης προστατευμένης φιλοξενίας
- Προώθηση τεκμηριωμένων προτάσεων για την κάλυψη των αναγκών του Δικτύου
- Οριζόντια διασύνδεση μεταξύ των συνεργαζόμενων Υπηρεσιών
- Εφαρμογή ενιαίου συστήματος αναφοράς, διαχείρισης και παρακολούθησης των αιτημάτων άμεσης φιλοξενίας των παιδιών σε κίνδυνο
- Εφαρμογή ενιαίου συστήματος αναφοράς, παρακολούθησης και αξιολόγησης των υπό κοινωνική προστασία και κοινωνική φροντίδα παιδιών σε κίνδυνο σε εθνικό επίπεδο

7.2 Στόχοι

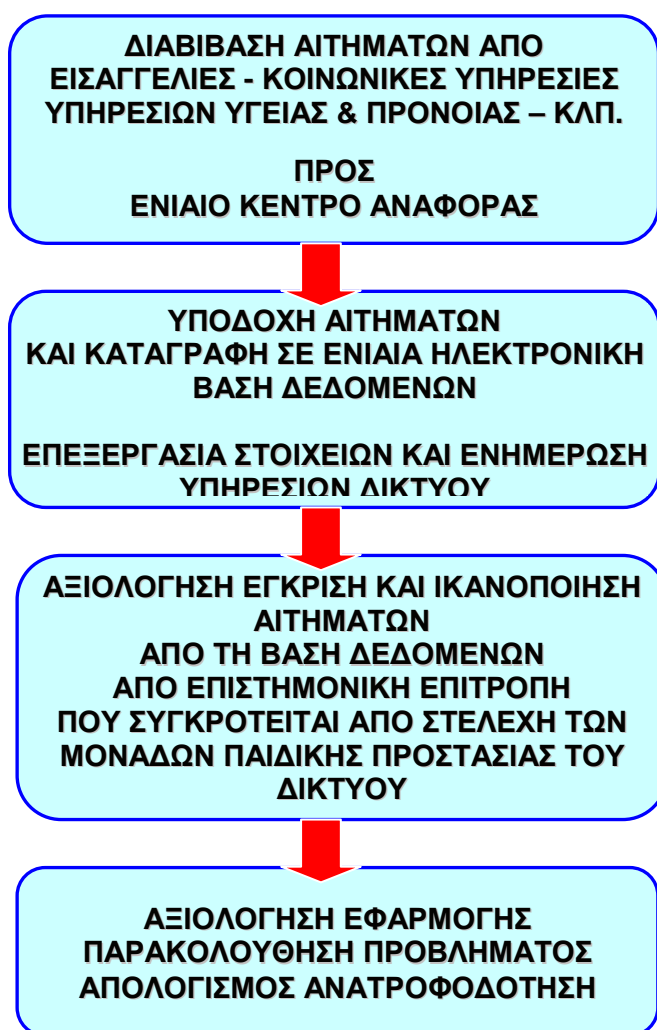
Ως ειδικότεροι στόχοι του Δικτύου αναφέρονται οι εξής :

- Συστηματική καταγραφή αιτημάτων άμεσης φιλοξενίας παιδιών σε κίνδυνο από τους φορείς παιδικής προστασίας
- Δημιουργία ενιαίας βάσης δεδομένων και καταχώρησης αιτημάτων άμεσης φιλοξενίας παιδιών σε κίνδυνο

- Μηχανισμός παρακολούθησης και καταγραφής της πορείας ικανοποίησης των αιτημάτων κάθε παιδιού
- Διαρκής ανάλυση και επεξεργασία αυτών των στοιχείων καταγραφής της βάσης δεδομένων.
- Κοινοποίηση των στοιχείων της βάσης δεδομένων στους φορείς του Δικτύου, στο Υ.Υ.&Κ.Α. και η δημοσιοποίηση των στατιστικών στοιχείων για ενημέρωση κάθε ενδιαφερόμενου
- Αξιολόγηση και μελέτη των αποτελεσμάτων της πιλοτικής δράσης και βελτίωση της εφαρμογής, προκειμένου να εξελιχθεί σε ένα ολοκληρωμένο σύστημα με θεσμική κατοχύρωση και εθνική εφαρμογή

7.3 Σχηματική απεικόνιση του Συστήματος

Σχηματικά, το Σύστημα αναφοράς, διαχείρισης και παρακολούθησης των αιτημάτων άμεσης φιλοξενίας των παιδιών σε κίνδυνο που σχεδιάστηκε να εφαρμοστεί, παρουσιάζεται στην απεικόνιση που ακολουθεί.

7.4 Στάδια σχεδιασμού Ενιαίου Συστήματος Αναφοράς και ενέργειες για την προώθηση των συνεργασιών για την εφαρμογή του πιλοτικού προγράμματος

Η αναγκαιότητα σχεδιασμού και εφαρμογής ενός ενιαίου συστήματος αναφοράς, διαχείρισης και παρακολούθησης των αιτημάτων άμεσης προστατευμένης φιλοξενίας των παιδιών σε κίνδυνο, προέκυψε από μία σειρά συναντήσεων εργασίας με τους κοινωνικούς λειτουργούς των Νοσοκομείων Αττικής που περιθάλπουν παιδιά και αντιμετωπίζουν πρόβλημα από την παρατεταμένη παραμονή τους σε αυτά, λόγω αδυναμίας των Μονάδων Κοινωνικής Φροντίδας Παιδιών να ικανοποιήσουν άμεσα ή σε σύντομο χρονικό διάστημα το σύνολο των αιτημάτων.

Ακολούθησαν συναντήσεις συνεργασίας με τους Διοικητές και τους κοινωνικούς λειτουργούς των Μονάδων Κοινωνικής Φροντίδας Παιδιών Αττικής, από τις οποίες προέκυψε ότι, παρόλη την προσπάθεια που καταβάλουν να αυξήσουν τις εισαγωγές, αδυνατούν να ικανοποιήσουν άμεσα ή σε σύντομο χρονικό διάστημα το σύνολο της ζήτησης των αιτημάτων για προστατευμένη φιλοξενία των παιδιών σε κίνδυνο. Το γεγονός αυτό εκτιμούν ότι είναι αποτέλεσμα: α) της μειωμένης ενεργούς δυναμικότητας, λόγω σημαντικής μείωσης του προσωπικού τους, β) της μακροχρόνιας παραμονής παιδιών ή αυτών που ενηλικιώθηκαν στις Μονάδες τους και τα οποία δεν γίνονται δεκτά στις κατάλληλες Μονάδες ή Προγράμματα για αυτά, λόγω έλλειψης αντίστοιχων θέσεων φιλοξενίας και γ) της περιορισμένης ανάπτυξης του προγράμματος αναδόχων οικογενειών, λόγω έλλειψης των απαραίτητων πόρων.

Από τις συνεργασίες αυτές προωθήθηκαν οι παρακάτω ενέργειες για την προώθηση του σχεδιασμού και την εφαρμογή του πιλοτικού προγράμματος για το ενιαίο σύστημα αναφοράς, διαχείρισης και παρακολούθησης των αιτημάτων άμεσης προστατευμένης φιλοξενίας των παιδιών σε κίνδυνο.

- Κατασκευή των ενιαίων Εντύπων Αναφοράς των αιτημάτων
- Κατασκευή των ενιαίων Εντύπων Παρακολούθησης των αιτημάτων
- Διαμόρφωση του Πρωτοκόλλου Συνεργασίας για τις Υπηρεσίες του Δικτύου που θα συμμετέχουν στο Πιλοτικό Πρόγραμμα
- Ενημέρωση των Φορέων για το Πιλοτικό Πρόγραμμα και τον ορισμό εκπροσώπου – συνεργάτη στο Δίκτυο
- Καταγραφή των αιτημάτων και άλλων σχετικών στοιχείων των Υπηρεσιών που συμμετείχαν στο Δίκτυο τον Ιούνιο και το Σεπτέμβριο του 2010
- Καταγραφή στοιχείων από τις Μονάδες Κοινωνικής Φροντίδας Παιδιών τον Ιούνιο και το Σεπτέμβριο 2010

- Μελέτη των συστημάτων αναφοράς και παιδικής προστασίας Ευρωπαϊκών χωρών
- Διοργάνωση Συνάντησης Εργασίας για την αξιολόγηση και τον προγραμματισμό της πιλοτικής εφαρμογής του Συστήματος Αναφοράς και την αποτύπωση της κατάστασης με την παρουσία του Γενικού Γραμματέα Πρόνοιας και με τη συμμετοχή των Διοικητών και κοινωνικών λειτουργών των Νοσοκομείων Αττικής και των Μονάδων Κοινωνικής Φροντίδας και Αποκατάστασης Παιδιών Αττικής, εκπροσώπων της 1^{ης} και 2^{ης} Υγειονομικής Περιφέρειας, του Εθνικού Κέντρου Κοινωνικής Αλληλεγγύης, της Διεύθυνσης Προστασίας Οικογένειας και Παιδιού του Υπουργείου Υγείας και Κοινωνικής Αλληλεγγύης και της Γενικής Γραμματείας Πρόνοιας.
- Σύνταξη Έκθεσης για την παρούσα κατάσταση, τις πραγματικές ανάγκες και την προοπτική προώθησης της συνεργασίας των Υπηρεσιών του Δικτύου και εφαρμογής του Συστήματος Αναφοράς.

7.5 Συμπεράσματα

Αυτή η ενότητα περιλαμβάνει τα συμπεράσματα, τόσο από τη συνάντηση εργασίας στις 6 Οκτωβρίου 2010, όσο και από την καταγραφή που πραγματοποιήθηκε. Τα στοιχεία της καταγραφής παρουσιάστηκαν στην αρχή της παρούσας Έκθεσης.

Από την καταγραφή

Τα συμπεράσματα που αποκομίστηκαν σχετικά με τη λειτουργία του Δικτύου των συνεργαζόμενων Μονάδων Υγείας και Πρόνοιας, με βάση την επεξεργασία των στοιχείων που καταγράφηκαν που πραγματοποιήθηκε είναι τα ακόλουθα:

- ❖ Απουσία οριζόντιου συντονισμού των Μονάδων Υγείας και Πρόνοιας για ενιαία αναφορά και διαχείριση των αιτημάτων και ενιαίου κεντρικού συντονιστικού μηχανισμού να στηρίζει τη συνεργασία αυτή
- ❖ Ταυτόχρονη εμπλοκή πολλών Μονάδων στην εκτίμηση των ίδιων αιτημάτων, με συνέπεια την επικάλυψη, την αύξηση της γραφειοκρατίας, τη σπατάλη πόρων και την καθυστέρηση ικανοποίησης των αιτημάτων
- ❖ Αυξημένη διακίνηση εγγράφων με προσωπικές πληροφορίες του κοινωνικού ιστορικού των παιδιών, γεγονός που αυξάνει τους κινδύνους ασφάλειας των ευαίσθητων προσωπικών δεδομένων του παιδιού και της οικογένειάς του

- ❖ Αδυναμία έγκυρης και διαρκούς εκτίμησης της κατάστασης και των συνολικών εθνικών και περιφερειακών αναγκών ζήτησης σε υπηρεσίες προστατευμένης φιλοξενίας των παιδιών σε κίνδυνο, λόγω της απουσίας ενιαίου (ηλεκτρονικού) συστήματος καταγραφής των αιτημάτων
- ❖ Απουσία ενιαίου εθνικού και περιφερειακού συστήματος τεκμηριωμένης αξιολόγησης των αναγκών σε υπηρεσίες παιδικής προστασίας για ανατροφοδότηση του σχεδιασμού πολιτικών και δράσεων πρόνοιας
- ❖ Απουσία ενιαίου εθνικού και περιφερειακού συστήματος παρακολούθησης των παιδιών σε φροντίδα, ή προστασίας και αξιολόγησης της αποτελεσματικότητας των παρεχόμενων υπηρεσιών
- ❖ Απουσία ενιαίων Επιστημονικών Πρωτοκόλλων Παρέμβασης για τα εφαρμοζόμενα προγράμματα παιδικής προστασίας και μηχανισμού αξιολόγησης
- ❖ Αδυναμία των κρατικών Μονάδων Κοινωνικής Φροντίδας Παιδιών για να ικανοποιήσουν άμεσα ή σε σύντομο χρονικό διάστημα το σύνολο της ζήτησης των αιτημάτων για προστατευμένη φιλοξενία των παιδιών σε κίνδυνο
- ❖ Παντελής απουσία ή μη επάρκεια εναλλακτικών ανοικτών (μη ιδρυματικών) οικογενειοκεντρικών μορφών και μέτρων κοινωνικής φροντίδας και κοινωνικής προστασίας εκτός οικογένειας για παιδιά (διάφορες μορφές ανάδοχης οικογένειας, τεχνητές οικογένειες, σπίτια παιδιού, κ.ά.)
- ❖ Ανεπάρκεια των μέτρων και υπηρεσιών στήριξης και παρακολούθησης του παιδιού εντός της φυσικής και συγγενικής οικογένειας, για αποφυγή της ιδρυματικής φροντίδας και της διακοπής του οικογενειακού δεσμού
- ❖ Αδυναμία των κρατικών Μονάδων Αποκατάστασης Παιδιών με Αναπηρία για να ικανοποιήσουν άμεσα ή σε σύντομο χρονικό διάστημα το σύνολο της ζήτησης των αιτημάτων για προστατευμένη φιλοξενία των παιδιών και αυτών που παραπέμπονται από τις Μονάδες Κοινωνικής Φροντίδας Παιδιών

- ❖ Ανυπαρξία Ειδικών Μονάδων και Προγραμμάτων Κοινωνικής Φροντίδας και Αποκατάστασης Παιδιών για όλες τις κατηγορίες αναπηρίας, χρόνιων παθήσεων και για τα εξειδικευμένα προβλήματα ψυχικής υγείας
- ❖ Περιορισμένη επιχειρησιακή δυνατότητα των κρατικών Μονάδων Κοινωνικής Φροντίδας και Αποκατάστασης Παιδιών για παροχή υπηρεσιών Επείγουσας Υποδοχής για παιδιά που χρήζουν φιλοξενία και φροντίδα
- ❖ Αδυναμία των κρατικών Μονάδων Κοινωνικής Φροντίδας και Αποκατάστασης Ενηλίκων για να ικανοποιήσουν άμεσα ή σε σύντομο χρονικό διάστημα, το σύνολο της ζήτησης των αιτημάτων για φιλοξενία των παιδιών που ενηλικιώθηκαν και παραπέμπονται από τις Μονάδες Παιδιών.

Οι παραπάνω διαπιστώσεις ενοχοποιούνται σε μεγάλο βαθμό για:

- ✓ Την παρατεταμένη παραμονή των παιδιών σε Νοσοκομειακές Μονάδες που δεν χρήζουν περαιτέρω ελέγχου της κατάστασης της υγείας τους ή περίθαλψης. Αυτό το γεγονός έχει ως επίπτωση την αδικαιολόγητη παραμονή του παιδιού σε ακατάλληλο, επιβλαβές και επιβαρυντικό περιβάλλον για την ψυχοσωματική του υγεία, υψηλό κόστος φροντίδας, δυσλειτουργία της Υγειονομικής Μονάδας, κ.ά.
- ✓ Την παράταση της παραμονής των παιδιών σε ακατάλληλο οικογενειακό ή συγγενικό ή άλλο περιβάλλον, υπό συνθήκες με αυξημένη πιθανότητα βλάβης του παιδιού ή και κίνδυνο της ζωής του (όπως: κακοποίησης, παραμέλησης, εκμετάλλευσης ή εμπορίας).

Οι κρατικές Μονάδες Παιδικής Προστασίας αντιμετωπίζουν αυξημένες δυσκολίες ανταποκρισιμότητας σε νέα αιτήματα φιλοξενίας παιδιών λόγω:

- ✓ Έλλειψης ανθρώπινων και οικονομικών πόρων για την πλήρη ανάπτυξη της προβλεπόμενης οργανικής δυναμικότητας της Μονάδας με αποτέλεσμα την μείωση των θέσεων φιλοξενίας παιδιών
- ✓ Λειτουργίας υπό συνθήκες οριακής στελέχωσης και αυξημένης επικινδυνότητας για τα φιλοξενούμενα παιδιά και την εξουθένωση του προσωπικού
- ✓ Διαρκούς πληρότητας των θέσεων φιλοξενίας και ύπαρξη αυξημένων πιέσεων για εισαγωγές
- ✓ Περιορισμών από το θεσμικό πλαίσιο οργάνωσης και λειτουργίας των Μονάδων (ανεπάρκεια οργανικών θέσεων και ειδικοτήτων, έλλειψη ευελιξίας στην αναπλήρωση του προσωπικού, γραφειοκρατία διαδικασιών, έλλειψη ευέλικτων εξατομικευμένων προγραμμάτων κοινωνικής

στήριξης, λειτουργικών δεικτών που εξασφαλίζουν την ποιότητα και την ασφάλεια των παρεχόμενων υπηρεσιών, διεπιστημονικών οργάνων, επιστημονικών πρωτοκόλλων και συστημάτων αξιολόγησης)

- ✓ Μακροχρόνια παραμονή των παιδιών που φιλοξενούνται, λόγω έλλειψης θέσεων στις κατάλληλες για αυτά εξειδικευμένες Μονάδες και στις Μονάδες Ενηλίκων για όσα από αυτά ενηλικιώνονται και λόγω της πολύ περιορισμένης ανάπτυξης των Προγραμμάτων Αναδόχων Οικογενειών στις Μονάδες της Αττικής και παντελώς στις Μονάδες της Περιφέρειας.

Αποτέλεσμα αυτών των συνθηκών που καταγράφηκαν:

- ✓ Δημιουργία στρεβλώσεων στη λειτουργία του Δικτύου των Υπηρεσιών Παιδικής Προστασίας, με συνέπεια να αυξάνονται οι λίστες αναμονής των αιτημάτων για προστατευμένη φιλοξενία των παιδιών σε κίνδυνο και των παιδιών με αναπηρία, αλλά και των φιλοξενούμενων παιδιών στις Μονάδες Παιδιών που ενηλικιώθηκαν και αιτούνται κατάλληλη φιλοξενία σε Μονάδες Ενηλίκων.

Διαπιστώσεις στο πλαίσιο της παιδικής προστασίας:

- ✓ Τα τελευταία χρόνια έχουν αυξηθεί ραγδαία οι εθελοντικοί και μη κυβερνητικοί φορείς που λειτουργούν δομές προστατευμένης φιλοξενίας και αποκατάστασης παιδιών, χωρίς να υπάρχει επαρκές θεσμικό πλαίσιο, προδιαγραφές λειτουργίας και παροχής υπηρεσιών και ένα σύστημα διαρκούς παρακολούθησης και αξιολόγησης της ποιότητας των υπηρεσιών που παρέχουν και της αποτελεσματικότητας ως προς τις ανάγκες των παιδιών. Η απουσία αυτού του θεσμικού και λειτουργικού πλαισίου έχει δημιουργήσει ένα ανεξέλεγκτο και αδιαφανές περιβάλλον που δεν δίνει τη δυνατότητα διασφάλισης του συμφέροντος των παιδιών που φιλοξενούνται σε φορείς, οι οποίοι, σε αρκετές περιπτώσεις, στερούνται και της τυπικής άδειας λειτουργίας.
- ✓ Καταγράφηκαν ελάχιστες Μονάδες Φροντίδας για. φιλοξενία εφήβων (κυρίως αγοριών), βρεφών και νηπίων με διάφορες κατηγορίες αναπηρίας ή πολλαπλές αναπηρίες (κυρίως παιδιά που δεν έχουν δυνατότητα αυτοπροστασίας και αυτοφροντίδας). Επίσης, καταγράφηκε σημαντική έλλειψη σε ανοικτά ή ημερήσια κέντρα αποκατάστασης και εκπαίδευσης παιδιών με αναπηρία, σε προγράμματα στήριξης και ανακούφισης οικογενειών με παιδιά με αναπηρία, προβλήματα ψυχικής υγείας, σπάνιες παθήσεις, προβλήματα υγείας ή χρόνιες παθήσεις, κ.ά.
- ✓ Καταγράφηκε η διαπίστωση ότι η ικανοποίηση ή μη των αιτημάτων φιλοξενίας των παιδιών, δεν εξαρτάται από το βαθμό κινδύνου του κάθε παιδιού, αλλά από την άσκηση πιέσεων και πελατειακών διασυνδέσεων από τους ενδιαφερόμενους, ή της ανταλλαγής διευκολύνσεων μεταξύ των εμπλεκόμενων και της εκμετάλλευσης ή της δημιουργίας εντυπώσεων, κυρίως

μέσω της δημοσιότητας και της εμπλοκής των Μ.Μ.Ε. και τον εκφοβισμό του πολιτικού κόστους.

- ✓ Στο πλαίσιο της μελέτης αντίστοιχων μηχανισμών αναφοράς, διαχείρισης και παρακολούθησης των αιτημάτων για κοινωνική προστασία και φροντίδα των παιδιών σε κίνδυνο σε χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης, διαπιστώθηκε ότι σχεδόν σε όλα τα προηγμένα συστήματα παιδικής προστασίας, προβλέπεται ενιαίος κεντρικός φορέας αναφοράς των συμβάντων ή καταγγελιών ή αιτημάτων και παρακολούθησης των υπηρεσιών υγείας και πρόνοιας που παρέχονται σε παιδιά σε κοινωνική φροντίδα ή σε κοινωνική προστασία (από κρατικούς και μη φορείς). Ταυτόχρονα, διαθέτουν ενιαίο πλαίσιο για το περιεχόμενο και τις υποχρεώσεις για παροχή υπηρεσιών προστασίας και φροντίδας στα παιδιά σε κίνδυνο, και ακολουθούνται ενιαία επιστημονικά πρωτόκολλα από τους επαγγελματίες και τις Υπηρεσίες, τα οποία παρακολουθούνται και αξιολογούνται ατομικά για κάθε παιδί.
- ✓ Αξιολογήθηκε η επιτακτική αναγκαιότητα θεσμοθέτησης και εφαρμογής από όλες τις Μονάδες για τα Παιδιά στη χώρα μας της Σύστασης του Συμβουλίου της Ευρώπης για τα «Δικαιώματα των Παιδιών που Ζουν σε Ιδρύματα Παιδικής Προστασίας» και των «Ποιοτικών Προδιαγραφών για την Έξω-Οικογενειακή Φροντίδα των Παιδιών».

Σχετικές πρωτοβουλίες που προκρίθηκαν να προωθηθούν για ένταξη στο ΕΣΠΑ:

- ✓ Υποβολή πρότασης ένταξης πράξης στο ΕΣΠΑ 2007-2013, στο πλαίσιο της Διοικητικής Μεταρρύθμισης, για την εκπόνηση «μελέτης και μηχανισμού υποστήριξης για την αξιολόγηση, τον εκσυγχρονισμό και τον ανασχεδιασμό των υπηρεσιών πρόνοιας του Υπουργείου Υγείας και Κοινωνικής Αλληλεγγύης» σε συνεργασία με Μονάδες Κοινωνικής Φροντίδας, για τον εκσυγχρονισμό τους και την ενίσχυση του συντονισμού, της συνεργίας και της ανταποκρισιμότητάς τους στο νέο περιβάλλον της αρχιτεκτονικής, που διαμορφώνεται μετά την πρόσφατη διοικητική μεταρρύθμιση και των πραγματικών κοινωνικών αναγκών.
- ✓ Υποβολή πρότασης ένταξης πράξης στο ΕΣΠΑ 2007-2013, στο πλαίσιο της Διοικητικής Μεταρρύθμισης για τη εκπόνηση «μελέτης εκσυγχρονισμού του ενιαίου πλαισίου οργάνωσης και λειτουργίας των Μονάδων Κοινωνικής Φροντίδας ανά αντικείμενο και καθιέρωσης επιστημονικών πρωτοκόλλων παροχής υπηρεσιών κοινωνικής φροντίδας και προστασίας» λαμβάνοντας υπόψη τις σύγχρονες μεθόδους και πραγματικές κοινωνικές ανάγκες.
- ✓ Υποβολή πρότασης ένταξης πράξης στο ΕΣΠΑ 2007-2013, στο πλαίσιο της Ψηφιακής Σύγκλισης για την δημιουργία «Ηλεκτρονικής Πλατφόρμας Διασύνδεσης & Διαδραστικότητας των Υπηρεσιών Πρόνοιας, Διαδικτυακή Πύλη Πρόνοιας, για την εξυπηρέτηση και ενημέρωση του πολίτη και Σύστημα Ηλεκτρονικής Αναφοράς, Συντονισμού, Παρακολούθησης και

Αξιολόγησης των Δράσεων Κοινωνικής Φροντίδας και Αλληλεγγύης» και «Ψηφιακής Αρχαιοθέτησης των Φακέλων των Παιδιών που Φιλοξενήθηκαν στις Μονάδες Κοινωνικής Φροντίδας και Αποκατάστασης Παιδιών της χώρας μας».

8. Συνάντηση Συνεργασίας 6ης Οκτωβρίου 2010

Η Συνάντηση Συνεργασίας πραγματοποιήθηκε στις κεντρικές υπηρεσίες του Ε.Κ.Κ.Α. και συμμετείχαν:

- Ο Γενικός Γραμματέας Πρόνοιας κ. Γεώργιος Κατριβάνος και επιστημονικοί συνεργάτες του γραφείου του
- Η Υποδιοικήτρια της 1^{ης} Υ.Πε. Αττικής
- Εκπρόσωποι της 2^{ης} Υ.Πε. Πειραιά & Αιγαίου
- Ο Προϊστάμενος της Διεύθυνσης Προστασίας της Οικογένειας και του Παιδιού του Υ.Υ.&Κ.Α. και στελέχη της Διεύθυνσης
- Εκπρόσωπος της Διεύθυνσης Κοινωνικής Αντίληψης και Αλληλεγγύης του Υ.Υ.&Κ.Α.
- Οι Διοικητές και τα επιστημονικά στελέχη των Μονάδων Υγείας και Πρόνοιας του Υ.Υ.&Κ.Α. που ακολουθούν.
 - Γενικό Νοσοκομείο Αθηνών «Αλεξάνδρα»
 - Γενικό Νοσοκομείο «Ασκληπιείο Βούλας»
 - Γενικό Νοσοκομείο Ελευσίνας «Θριάσιο»
 - Γενικό Νοσοκομείο Μαιευτήριο Αθηνών «Ελενα Βενιζέλου»
 - Γενικό Νοσοκομείο Παίδων «Αγία Σοφία»
 - Γενικό Νοσοκομείο Παίδων «Παν. & Αγλαΐα Κυριακού»
 - Γενικό Νοσοκομείο Παίδων Πεντέλης
 - Κέντρο Αποκατάστασης Αναπήρων Παίδων Βούλας (Κ.Α.Α.Π.Β.)
 - Κέντρο Βρεφών «Η Μητέρα»
 - Μονάδα Φροντίδα Παιδιών «Αναρρωτήριο Πεντέλης»
 - Παιδόπολη «Άγιος Ανδρέας»
 - Παιδόπολη «Αγία Βαρβάρα»
 - Παιδοψυχιατρικό Νοσοκομείο Αττικής
 - Εθνικό Κέντρο Κοινωνικής Αλληλεγγύης (Ε.Κ.Κ.Α.)

Τα θέματα της συνάντησης ήταν τα ζητήματα που σχετίζονται με την αποτελεσματικότερη ικανοποίηση των αιτημάτων προστατευμένης φιλοξενίας παιδιών σε κίνδυνο που καλείται να διαχειριστεί το Δίκτυο των κρατικών Υπηρεσιών Υγείας και Πρόνοιας. Στη συνάντηση παρουσιάστηκαν τα στοιχεία της καταγραφής, που ήδη περιέχονται στο πρώτο μέρος της παρούσας Έκθεσης, η πορεία του πιλοτικού προγράμματος για τον σχεδιασμό και την εφαρμογή ενιαίου

συστήματος αναφοράς των αιτημάτων και ακολούθησαν τοποθετήσεις των συμμετεχόντων και συζήτηση. Από την συζήτηση αναδείχθηκαν στοιχεία που έχουν καταχωρηθεί στα γενικά συμπεράσματα, τα οποία παρουσιάζονται στην προηγούμενη σχετική ενότητα, ενώ τονίστηκαν οι ακόλουθες διαπιστώσεις:

- Ομόφωνα, εκφράστηκε η επιτακτική ανάγκη άμεσης υποδοχής από τις Μονάδες Πρόνοιας των νεογνών, βρεφών και παιδιών που δεν έχουν ανάγκη περαιτέρω περίθαλψης σε Υγειονομική Μονάδα και τα οποία χρήζουν προστατευμένης φιλοξενίας, ώστε να αποφευχθεί η παρατεταμένη παραμονή στα Νοσοκομεία και τα Μαιευτήρια. Παράλληλα με την άμεση υποδοχή και φιλοξενία παιδιών σε κίνδυνο, τονίστηκε και η ανάγκη παροχής συμβουλευτικής και κοινωνικής στήριξης από τις κοινωνικές υπηρεσίες των Νοσοκομείων στους φυσικούς γονείς, ώστε να αποφεύγεται η εγκατάλειψη παιδιών, ιδιαίτερα όσον αφορά περιπτώσεις νεογνών και βρεφών με αναπηρία και παιδιών από οικογένειες με οικονομική αδυναμία ή σε κατάσταση κρίσης.
- Αναφορικά στις Μονάδες Κοινωνικής Φροντίδας Παιδιών, δόθηκε έμφαση στην ανάγκη αποσυμφόρησής τους, με βασικό άξονα την απομάκρυνση των παιδιών που ενηλικιώθηκαν και την αύξηση των θέσεων σε Μονάδες Αποκατάστασης Παιδιών με διάφορες κατηγορίες αναπηρίας. Εκτιμήθηκε αναγκαία η ανάπτυξη Προγραμμάτων Αυτόνομης και Ημιαυτόνομης Διαβίωσης για την στήριξη των παιδιών που ενηλικιώνονται. Επίσης, προτάθηκε η ανάπτυξη όλων των τύπων της ανάδοχης οικογένειας, η ενίσχυση, ποσοτικά και ποιοτικά, των υφιστάμενων προγραμμάτων στην Αττική και η έναρξη εφαρμογής τους στην Περιφέρεια.
- Αναφέρθηκε η παντελής έλλειψη ψυχοϊατροδικαστικών εκτιμήσεων και οργανωμένων κοινωνικοθεραπευτικών προσεγγίσεων για τα παιδιά.
- Έγινε γενικά αποδεκτή η διαπίστωση της έλλειψης ολοκληρωμένης πολιτικής και θεσμικού πλαισίου για την παιδική προστασία, όπως και μηχανισμού εφαρμογής, παρακολούθησης και αξιολόγησης των μέτρων και υπηρεσιών. Δεν λειτουργεί κεντρικός ενιαίος συντονισμός των διάσπαρτων υφιστάμενων Υπηρεσιών Παιδικής Προστασίας και δεν υφίσταται Δίκτυο των τοπικών και περιφερειακών υπηρεσιών προστασίας των παιδιών.
- Αναφέρθηκε ότι οι ελάχιστες υφιστάμενες κρατικές Υπηρεσίες Παιδικής Προστασίας παρέχουν δευτεροβάθμια κυρίως κοινωνική φροντίδα και δεν έχουν θεσμικές εξουσιοδοτήσεις

για αυτεπάγγελτη προστασία των παιδιών σε κίνδυνο. Η προστασία των παιδιών σε κίνδυνο απαιτεί δικαστικές χρονοβόρες διαδικασίες που καθιστούν αναποτελεσματική κάθε προσπάθεια πρόληψης και έγκαιρης παρέμβασης για αποφυγή της βλάβης στο παιδί. Το θεσμικό νομικό μοντέλο που ακολουθεί η χώρα μας περιορίζεται σε προστασία του παιδιού μετά την δικαστική απόδειξη των συμβάντων. Αναφέρθηκε το έλλειμμα και η αναποτελεσματικότητα που δημιουργεί η μη λειτουργία του Οικογενειακού Δικαστηρίου και των προβλεπόμενων κοινωνικών υπηρεσιών. Μοναδικός κεντρικός θεσμός με σύγχρονη προσέγγιση της παιδικής προστασίας, εκτιμήθηκε ότι αποτελεί η ανεξάρτητη αρχή «ο Συνήγορος του Παιδιού» με τους περιορισμούς δικαιοδοσίας και αριθμητικής στελεχιακής επάρκειας.

- Σημειώθηκε η αναγκαιότητα οριζόντιας διασύνδεσης των Υπηρεσιών Παιδικής Προστασίας και κεντρικής ενιαίας παρακολούθησης και αξιολόγησης της πορείας της εξέλιξης κάθε παιδιού σε κοινωνική φροντίδα ή κοινωνική προστασία. Για τις ανάγκες διασύνδεσης και συντονισμού των Μονάδων Πρόνοιας προτάθηκε η λειτουργία ενός κεντρικού ενιαίου συντονιστικού φορέα για τις δράσεις παιδικής προστασίας και τη στήριξη του Δικτύου των Μονάδων Κοινωνικής Φροντίδας.
- Στο πλαίσιο λειτουργίας του κεντρικού ενιαίου συντονιστικού φορέα, εκτιμήθηκε και προτάθηκε η λειτουργία ενός ενιαίου ηλεκτρονικού κέντρου αναφοράς αιτημάτων προστατευμένης φιλοξενίας και ένταξης παιδιών σε κίνδυνο στα προγράμματα κοινωνικής φροντίδας και κοινωνικής προστασίας (φορέων κρατικών και μη) της χώρας. Το κέντρο αναφοράς θα πρέπει να επεξεργάζεται τα δεδομένα, να παρακολουθεί και να αξιολογεί την πορεία ικανοποίησης των αιτημάτων, να ενημερώνει το Δίκτυο των υπηρεσιών παιδικής προστασίας και να διατυπώνει τεκμηριωμένες ανάγκες ζήτησης. Η διαχείριση των αιτημάτων θα υλοποιείται σε συνεργασία του κέντρου αναφοράς με τις Μονάδες Κοινωνικής Φροντίδας και Αποκατάστασης για Παιδιά με online σύνδεση και με ενιαία κριτήρια και επιστημονικά πρωτόκολλα.
- Σε σχέση με το θεσμικό πλαίσιο οργάνωσης και λειτουργίας των Μονάδων Κοινωνικής Φροντίδας και Αποκατάστασης για Παιδιά, επισημάνθηκε η απουσία ενός ενιαίου σύγχρονου ευέλικτου και αποτελεσματικού πλαισίου και προτάθηκε να προωθηθούν σχετικές πρωτοβουλίες, προσαρμοσμένες στις νέες συνθήκες διοικητικής συγκρότησης, σε περιφερειακό και τοπικό επίπεδο.

- Για τις επόμενες ενέργειες προκρίθηκαν οι ακόλουθες πρωτοβουλίες:

(α) για τη δημιουργία του ενιαίου συστήματος αναφοράς, διαχείρισης, παρακολούθησης και αξιολόγησης των αιτημάτων προστατευμένης φιλοξενίας παιδιών σε κίνδυνο και τη συνέχιση του σχετικού πιλοτικού προγράμματος,

(β) για την αποσυμφόρηση των Μονάδων Υγείας και Κοινωνικής Φροντίδας από τα παιδιά που παραμένουν χωρίς να χρήζουν της παρεχόμενης φροντίδας ή να τους παρέχουν την κατάλληλη φροντίδα,

(γ) για την ποιοτική, ποσοτική και γεωγραφική ανάπτυξη των προγραμμάτων όλων των τύπων αναδόχων οικογενειών και βελτίωση του σχετικού θεσμικού πλαισίου και την εφαρμογή ενιαίων διαδικασιών, παροχών και επιστημονικού πρωτοκόλλου,

(δ) για την ενίσχυση και τον εκσυγχρονισμό της οργάνωσης και λειτουργίας των κρατικών Μονάδων Κοινωνικής Φροντίδας και Αποκατάστασης για Παιδιά,

(ε) για την δημιουργία ηλεκτρονικού συστήματος διασύνδεσης, συντονισμού και συνεργασίας του Δικτύου των Υπηρεσιών Παιδικής Προστασίας και online ενημέρωσης των οικογενειών, των παιδιών και των πολιτών για τις δράσεις του Δικτύου,

(στ) για την ενιαία ψηφιοποίηση και διαχείριση των φακέλων των κρατικών Μονάδων Κοινωνικής Φροντίδας και Αποκατάστασης για Παιδιά,

(ζ) για την ενιαία μηχανοργάνωση των Εθνικών Μητρώων Αναδοχής, Υιοθεσιών και των Παιδιών σε Κοινωνική Φροντίδα και Κοινωνική Προστασία,

(η) για τον εκσυγχρονισμό του μοντέλου και του θεσμικού πλαισίου της παιδικής προστασίας στη χώρα μας, με την διοργάνωση εκδηλώσεων επιστημονικού διαλόγου, στοχευμένων μελετών και κοινωνικής διαβούλευσης σύγχρονων προσεγγίσεων και μεταρρυθμίσεων για την παιδική φροντίδα και την εδραίωση και την εφαρμογή των δικαιωμάτων του παιδιού

(θ) για την δημιουργία ενιαίου σύγχρονου συστήματος και προϋποθέσεων πιστοποίησης, αδειοδότησης, στήριξης και διαδικασιών συντονισμού, παρακολούθησης, ελέγχου και αξιολόγησης των εθελοντικών και μη κυβερνητικών οργανώσεων που θα παρέχουν υπηρεσίες προστατευμένης φιλοξενίας σε παιδιά στη χώρα μας

(ι) για την εδραίωση της συνεργασίας των φορέων του Δικτύου με σκοπό την υλοποίηση των πρωτοβουλιών που προκρίθηκαν και θα επαναξιολογηθούν στις επόμενες συνεργασίες, όπως και για την δημοσιοποίηση των αποτελεσμάτων των συνεργασιών μέσω Εκθέσεων προς κάθε εμπλεκόμενο φορέα και ενδιαφερόμενο.